

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 28/2005 rd

Statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 21 oktober 2005 statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008 (E 88/2005 rd) till förvaltningsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialmedarbetare Antti Romppanen, finansministeriet
- regionutvecklingsdirektör Veijo Kavonius, inrikesministeriet
- strukturfondschef Merja Niemi, undervisningsministeriet
- överinspektör Sirpa Karjalainen, jord- och skogsbruksministeriet
- regionutvecklingsdirektör Matti Pietarinen, handels- och industriministeriet

- konsultativ tjänsteman Varpu Weijola, arbetsministeriet
- direktör Pentti Mäkinen, Centralhandelskammaren
- utvecklingschef Jorma Palola, Finlands Kommunförbund
- ekonomisk expert Eugen Koev, AKAVA ry
- direktör Jukka Ahtela, Finlands Näringsliv
- biträdande direktör Matti Viialainen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- sektionschef Jouko Nieminen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- Företagarna i Finland.

UTREDNINGEN

Utredningen handlar om Finlands nationella handlingsprogram för 2005—2008 i anknytning till Lissabonstrategin för bättre tillväxt och sysselsättning. Programmet omfattar 11 prioriteringar. I makroekonomiskt hänseende ligger må-

len i linje med regeringsprogrammet och Finlands stabilitetsprogram. Det lyfter fram frågor som ekonomisk stabilitet och en hållbar offentlig ekonomi som båda är förknippade med tre prioriteringar. Fem mikroekonomiska priorite-

ringar har samband med omstruktureringar för bättre konkurrenskraft och produktivitet och tre sysselsättningspolitiska prioriteringar med höjd sysselsättning och en bättre fungerande arbetsmarknad. Därtill tas frågan om hur EU:s strukturfonder kan utnyttjas till stöd för handlingsprogrammet upp.

Handlingsprogrammet har lämnats in till kommissionen som bedömer medlemsstaternas enskilda program och ger ut en rapport om dem i januari 2006. Regeringen kommer inte med något ställningstagande i utredningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lissabonstrategin bygger på lika hänsyn till ekonomiska, miljömässiga, sociala och sysselsättningsrelaterade aspekter för att främja Europeiska unionens ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft i en global omvärld. Europeiska rådet gick i sin översyn av Lissabonstrategin våren 2005 ut med ett klart budskap om att EU:s största utmaningar inför framtiden kommer att vara att påskynda den ekonomiska tillväxten och förbättra sysselsättningen. EU kommer att prioritera genomförandet av målen i Lissabonstrategin utifrån de breda riktlinjerna för den ekonomiska politiken och sysselsättningen. De nya nationella handlingsprogrammen ska lyfta fram de största utmaningarna för tillväxt och sysselsättning i de enskilda länderna och ange vilka åtgärder som ska vidtas med anledning av dem.

Regeringen antog Finlands nationella handlingsprogram den 13 oktober 2005 och därefter lämnades det till kommissionen. Kommissionen utvärderar medlemsstaternas handlingsprogram och ger ut en rapport om dem i januari 2006. Det betyder att kommissionen har programmet under behandling och att ändringar inte längre kan göras i det. Därför har förvaltningsutskottet bedömt programmet helt generellt från vissa synpunkter som tangerar utskottets behörighetsområde.

Det finns 11 prioriteringar i handlingsprogrammet. De makroekonomiska målen ligger i linje med regeringsprogrammet och Finlands stabilitetsprogram. Målen tar fasta på ekonomisk stabilitet och en hållbar offentlig ekonomi. De mikroekonomiska prioriteringarna hänför sig till omstruktureringar som främjar konkurrens-

kraften och produktiviteten och de arbetskraftspolitiska prioriteringarna till högre sysselsättning och en bättre fungerande arbetsmarknad. Dessutom tas möjligheten att utnyttja EU:s strukturfonder till stöd för handlingsprogrammet upp särskilt.

Utskottet anser att Finlands prioriteringar är väl valda och stöder varandra. Handlingsprogrammet ger en bred och öppen bild av de största utmaningarna för det finländska samhället. Det tar upp de viktigaste frågorna på medellång och lång sikt, typ att befolkningens åldersstruktur snabbt försämras, hur tillgången till arbetskraft ska säkras, hur den offentliga ekonomin ska balanseras, vilka omvärldsincitament det finns för företag och hushåll och hur sysselsättningen och produktiviteten utvecklas. Programmet kommer inte med några nya öppningar utan bygger främst på redan existerande dokument, typ regeringsprogrammet, ramarna för statsfinanserna 2006—2009, regeringens strategidokument och slutrapporten om utredningen Finland i världsekonomin samt pågående reformprojekt.

Utskottets uppfattning är att Finlands nationella program motsvarar kommissionens uppdrag och att insatserna stöder målen. Strukturfondsmedel från Europeiska regionutvecklingsfonden och Europeiska socialfonden används till stöd för många mikroekonomiska projekt och sysselsättningsfrämjande projekt. Ramarna för nästa strukturfondsperiod 2007—2013 har ännu inte spikats och därför har man i det nationella handlingsprogrammet inte kunnat förutse hur insatserna riktas i framtiden. Det nationella handlingsprogrammet kan vägas in vid beredningen av Finlands strukturfondsstrategi.

Finland har haft framgång i många internationella utvärderingar och vår ekonomi har konstaterats vara mycket konkurrenskraftig. I den nordiska välfärdssamhällsmodellen är social jämlikhet och välfärd kopplade till stark konkurrenskraft. Ambitionerna att stärka ekonomin och den sociala dimensionen stöder varandra. Utskottet ser positivt på att Finland i sitt nationella handlingsprogram utgår från korrelationen mellan ekonomi, sysselsättning och social sammanhållning. Det understryker betydelsen av praktiska insatser. Välfärdstjänster, jämlikhet, människors starka grundtrygghet och säkerhet bidrar till en stark konkurrenskraft och kan förväntas öka i betydelse i framtiden. Det är viktigt att målen genomförs i samarbete med arbetsmarknads- och näringslivsorganisationerna, det civila samhället och tredje sektorn.

Utskottet påtalar det lokala planets roll för den nationella konkurrenskraften. Om vi identifierar de faktorer som påverkar utvecklingen och den potential som finns i regionerna på ett tidigt stadium kan vi stärka tillväxten i samhällsekonomin och sysselsättningen och samtidigt balansera upp den regionala utvecklingen och påverka den regionala lokaliseringen av arbetsplatser och befolkning. De viktigaste förändringsfaktorerna har redan beaktats i vår regionalpolitik. Utskottet understryker hur viktigt det är att identifiera skillnaderna mellan regionerna och att satsa stort på kunskap och innovation. Stora stadsområden spelar en särskild roll i den regionala utvecklingen och som samhällsekonomiska drivfjädrar.

Utskottet noterar att våra regioner har en mycket varierande profil allt ifrån stadsaktiga områden till ren landsbygd. Den inhemska marknaden är liten och de regionala skillnaderna i utveckling rätt stora. Enligt olika mätare differentieras utvecklingen av städerna och deras närområden och den jordbruksdominerade, glest bosatta landsbygden. I glest bebodda områden och på landsbygden ställer t.ex. den minskande och åldrande befolkningen, de långa avstånden och den dåliga tillgängligheten särskilda krav på de kommunala tjänsterna, infrastrukturen och näringsverksamheten. Genom samlade främjande åtgärder kan man få ett bättre grepp om differentieringen och områden med långsam tillväxt att utvecklas snabbare.

Europeiska unionen står i dag rätt långt från de mål som ställdes upp för fem år sedan. Utskottet omfattar handlingsprogrammet på den punkten att EU:s och medlemsstaternas konkurrenskraft kan förbättras bara om alla medlemsstater gemensamt åtar sig att genomföra vissa mål. För att trygga en ekonomisk och socialt balanserad utveckling måste EU-länderna komma med en gemensam strategisk viljeyttring på europeisk nivå och ta ett mer analytiskt grepp om utvärderingen av besluten. På den här punkten kunde Finland bidra till att öppna upp nya synvinklar.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att stora utskottet bör beakta det som sägs i detta utlåtande.

FvUU 28/2005 rd — E 88/2005 rd

Helsingfors den 25 november 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.